

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 9. Január. 1788.

Hadi - Környülállások.

Ez a jelenvaló időnek azon meggyújtott Lárma-
fája, mellynek égésére ma nem csak egész Eu-
ropa, hanem a' Világnak más határáiban lakók-is
vigyázó szemekkel tekintgetnek. Ne-hunnyukbé hát
mi-is szemeinket. Dec. 10-dikére vala rendelve,
hogy az egész Török Birodalombéli hadi-erő talpon
légyen; mert azon hires Vitéz Kaputány Bassának
értelme szerént, ki az egész Birodalomnak nagyobb
és próbáltabb vitéze, a' jóvasaltaték, hogy ha illy
leg-hatalmosabb 2 Udvar-ellen gondolatlanul hadat

izentenek, az edgyik-ellen nyilvánágozon, a' másik ellen pedig annyiban, a' mennyiben ennek tudva lévő szövetségese, jobb lesz a' kézületekkel nem várakozni, hanem leg-ottan minden részén a' leg-kevényebb eszközökhöz nyulni: a' honnan. — A' múlt hónapnak 15-dik napja vala azon keferves nap, melyben, a' közönséges hírek-szerént, még az Annyok méhében lévő ártatlanoknak sem kedveznek vala a' Belgrádi Törököknek az ott lakó Keresztények ellen fel-lobbant dühöségnek. Itt az éhség, a' Vár körül való éjjeli nappali munka, a' hatalmas ellenségnek előre képzelt ostroma, olly nyomorúságot okozott, hogy egész Belgrádban csak az aszfzonyoknak és éhezett gyermekeknek sírását lehet hallani. Ejszakának idején a' Vár-sántzain körül tüzet rak a' nép és ezer felelmek között vigyáz, ne-hogy az ellenségtől véletlen el-borittassék. A' Duna és Száva vizein szuntelen Török hajok állanak, és a' mostani homáljos ködös időkben még nappal-is leskelődő Seregek és hajók szoktanak széllyel járni; azonban a' mi határ széleink oly erőseknek lenni mondotnak, hogy ezeknek a' mi határainkban lehető ellenségeskedésektől igen kevesset lehet tartani. Edgynéhány napoktól fogva az a' hir terjedett-el Bétsben, hogy edgy-néhány Régimentek Fő-vezér *Divinsnek* vezérsége alatt keresztül menvén a' Száván Boszniaába, munkához kezdetenek volna, és *Berbirhez* intéznék tzeljokat. Már a' szabad-fergek-is fok felé gyűjtetnek, és ugy tudosittatunk, hogy Sirniában edgy illyetén Sereg csak nem mind Török jobbágyokból állittatott volna-fel. A' Morvából és Austriából minden órán indulando Seregekkel, a' mondatik, hogy Hertzeg *Hohenlohe*, *G. Kaunitz Ventzel*, *G. Filip*, *Kinszki* és *Strásoldi* Fő-vezérek-is parantsolatot vettenek légyen a' Tábor-

borhoz való le-menetelre. Hertzeg *Liktenstáin* Károly, *Kollarédó* Joseph, *Kinszki* Josef, *Borné* és Hertzeg *Koburg* mondatnak a' közönséges levelek szerént a' Magyar-oroszági Tábornál titkos Tanátsofi hivatalt viselendőknek lenni, és így az utolsó Fő-Vezér a' *Muszka-fergekkel* öfzve foglalandó F. Ts. és Királyi Sergeknek igazgatását Generál *Sauer* Urnak fogja által adni. — A' Budai Levelek-szerént a' Magyar-oroszági Tábori-tereh-vonására 6000 jármos ökrök és edgy-néhány ezer lovak vásároltatnak. — A' Horváth-oroszági tudósítások a' Nedves és ködös időkről panaszolkodnak, melyről mi-is panaszolkadhatnánk Bétsben. Az utak mind el-romlottanak, mely a' hadi-költözkedésnek igen késő terhet okoz, és a' Nép-egészségének nagy probát kelletik ki-állani. — A' Görög, Örmény és 'Sidó Pénz-váltoktól Torök-országban edgy 300 ezer piásterből álló summátskát kíván a' Császár; kétség-kivül még nagyobb kívánságok-is fogják ezt követni. — A' Török hajos-sereg a' Fekete-tengerről már téli-szállásra szállott, melyre nézve a' *Muszka-tengeri* erő is a' Krimiai rév-partok közé vette magát. Konstantzinápolyban nem igen tettzik, hogy ezen hajos-sereg csak illyen győzedelemmel tért legyen vissza, a' honnan a' Vice Tengeri Vezér, ki ennek-előtte nagy érdemű Vitézaek tartatik vala leg ottan a' gonosztévők fogáságra viteték. — Azt írják a' közönséges Levelek, hogy edgy valaki — — a' Pruszszus Udvarnál sem érte legyen el azon tzeljät, melyszerént II dik *Josephet* a' II dik *Katharina* segittésétől elvonni kívánnya vala; sőt már némellyek vetegetnek ahoz-is, hogy mi lett legyen az a' haszon, mely a' Pruszszust arra vette, hogy inkább ellene legyen a' Toröknek mint mellette. A' Politikusok' értelme szerént,

rént, midőn már illy meg-lehettőse lett az, hogy *Josefnek* és *Katharinának* a' Török-háborura nézve mind Pruszszia, mind Anglia Baráttjok, Frantzia-orfzágnak Spanyól-orfzággal már tsak ezen edgy fogások lehet hátra, ha a' Spanyolok a' Muszkát a' Közép-tengeren támodnák-meg, vagy — — —

— de itt-is már az előrevaló vigyázás ki-nyilt szemekkel szorgalmatoskodott, a' honnan azt írja edgy tudostó, hogyha a' Török a' két Keresztény Ts. Udvaroknak ki eligittésében, és a' békefés helyre állittásában hamar nem munkálodik, sok Losfark Zászlókból rövid idő alatt szitát fognak szőni. — Muszka Fő Vezér *Tököli* a' Kaukasus hegyei között megint uj gyüzedelmi koszorút nyert. A' *Sájkmanzur* Tatar Táborából ujra 7 ezeret levágván, a' többit el-szélelztette, és magának az egész környéken rettenetes nevet szerzett. — A' Muszka Udvar nem tsak minden költségeit meg-szorította és edgy hofszas hadakozásra fordította, hanem még idegen orfzágokban is nagy summákat költsenezendő. Ezen Udvarnak olly nagyok minden hadi készületei, mellyek semmi hamar eshető békeséggel nem biztathatnak. — Az Ausztriai, Stiriai Tseh-orfzági és Bavariai ujjonon a' Táborhoz rendelt Sergek, némely levelek szerént 40-ezerre mennek, és Fő-igazgató vezér *G. Laudon*-is Bétsbe meg-érkeznek lenni mondatik. — Azt olvassuk a' közönséges Levelekből, hogy Hertzeg A * * *Ádám* edgy a' Magyar orfzági Táborban Gránátéros Májor *Ötsé*nek nem régiben edgy Fátzánt küldvén ajándékban, az ebben találtatott 500 arany mellett edgy tzedulátskán e' vala írva: imhól vagynak 500 arannyak, mellye-

mellyekért minélhamarább edgy Bassának Lofark Zászlóját várom Öttsém Uramtól ajándékba. — Melly igen bővséges Olajat töltött légyen a' *Kinburni Várörző Katonaság*' vitézségének tüzére, a' minden Muszkák' Tsászárnéjának azon levele, mellyet a' maga kommandérozó Generáljának *Suvorov Sándornak* irá a' Törökökön Oktob. 12-kén vett győzedelemre nézve, szinte képzelhetetlen. Ez így vagyon szórúl szóra: „*Vászilovitz Sándor!* Mi, a' *Keresztyén* Névnek ellenségein Oktob. 1. napján ujjontan vett győzedemért a' mi jeienlétünkben a' tartozó háládatofságot ágyuknak menydörgései között az Egeknek megfizettük. A' Templomban közönségesen elolvastattak azon buzgó és bátor tselekedetek, a' fáradhatatlan törekedésnek azon tselekedetei, a' Vitézségnek azon remek tselekedetei, mellyek a' mondott napon *Kinburnnak* oltalmazásában véghez vitettek *Kegyelmed'* és a' mi feregeinknek felső, közép és alsó Rendjei által, kik a' *Kegyelmed* Vezérlése alatt harizoltanak. A' *Tauriai* Marsallnak, *Hertzeg Potemkinnek* első és mostani levelei erősitik ezen ditséreteknek valóságát. Mi magunk-is pennához nyúlunk, hogy *kegyelmedet*, és mind azon felső, közép és alsó Rendűeket, kik ezen győzedelemben részesek voltak, a' mi méltó örömünkről és egyenes háládatofságunkról bizonyossá tégyük. Mi magunk érezzük a' *Kegyelmed'* sebeit, és kérjük az Istent, hogy ezeket minél hamarább gyógyítsa-meg, mellyeket *Kegyelmed* az igaz Hitnek oltalmazásáért és az Országnak boldogságáért kapott, és hogy az Isten a' mi sebeseinket olyan állapotba helyheztesse, hogy ismét ujj Vitézi dólgoikat tselekedhesenek. Maradunk különös felséges jó akarattal 's a' t. II-dik *Katharina*.

Elegyes Tudósítás

A' R. Pápa a' múlt hónapnak 17-dikén Papi titkos Tanátsot tartatván, mind a' Hívek mind a' Hitetlenek földén tett Kárdinálisokat és Püspököket ki hirdetteté. Ezen alkalmatofsággal Kárdinái *Hertzán* Ur is közlé a' T. Gyulésel azokat az Erfekeket és Püspököket, kiket a' F. R. Tsászár maga tenni méltóztatott, u. m. a' Bátsi és Kalotsai Erfekeket; a' N. Váradí, Zagrábíai Vátzi, Esztergomi, Nyitrai s t. Püspököket. Ugyan ezen hónapnak 13-dikán érkezék meg Romába a' Marokkai Tsászárnak Követje, ki Nápolyba rendeltetett, és a' maga Tsászárjától drága ajándékokat viszen a' Királynak. — D'embernek 22-dikén edgy Világi Pap 20-ezer forintokat ada-által Bánko-tzedulákban a' Monárkhának Bétsben, ezt mondván: hogy ezek edgy hadi Cassából el-lopottatott pénzek, és a' gyonás közben adattattanak légyen néki által. A' Monárkha parantsolatot ada a' Hadi-Kantzelláriának, hogy tanúlná-ki, mellyik Cassában vólna ezen héjjanofság. — A' Löveni Seminárium ezen folyó hónapnak 15-dikén helyre fog-állittatni és el-fog kezdődni; hogy pedig minden történhető zenebonának gáttya lehessen, edgy Svadron Lovas katona rendeltetett ezen helyre. — Edgy Amsterdami Levélben ezt írják Dec. 5-dikén: ma 9 Párioták fel-akasztatának 30 pedig meg-vezfözöttetének. Edgy *Höven* nevű Lejdai Professzor pedig ezen sohajráfa után: Szegény Hollándia! maga 3 halgatoi előtt a' Tengerbe ugrék. — A' Bétsi kereskedők-által azon hírek kezdettenek szerte széllyel szárnyalni, hogy bizonyos Török Tengeri tolvaj hajok a' Triesti Kikötő helyre utván, nagy károkat okoztanak légyen; de erről még bizonyosabb tudó-

tudósított várunk. — A' Tsernovitzban lévő Bukovinai Törvényes szék rendeléit vett, melyszerént az Országba bejebb költözzék.

Hát csak a' *Márcs* sziveket rettentő készületeinek olvasásával kellek-e mindég a' mi Érdemes Olvasóinknak füleket és várokozáfokat bé-tölteni? korántsem. El-múlt ezen hónapnak 6, 7 's 8-dik napja is, mellyre azt ígértük vala, hogy a' mi Kóronánk örökös Fő - Hertzegének és ennek Hites Társának a' *Würtembergi Erfébet* Hertzeg Afzszonyának ezen napokra határozott házofság-béli szövetségéről bizonyos tudósítással fogunk az olvasó füleknek udvarolni.

A' múlt Vasárnap, u. m. ezen hónapnak 6-dika vala azon szerentsés nap, melyben ezen, az ártatlan szeretettel és hiveséggel már rég öfzve-köttetett Fejedelmi *Par* a' hitnek csak az edgy halál által elszakasztható arany lántzával-is estvéli 7-ora tályban, a' F. Ts. és K. Udvari Templom Oltára előtt, a' R. Katholika vallásnak Törvényei és Tzeremoniái szerént öfzve-köttetének. Ezen már előre tudva lévő napra, nem csak Bétsből, hanem még metzse helyyekekről-is öfzve-gyűlt népnek tojongó fokoságát; a' 2 égő fákjakkal repülő hintoknak öfzve-tojulásokat 's t. én le-nem írhatom, 's magában sem képzelheti az, a' ki Bétsben ilyen alkalmatossággokkal valaha jelen nem vólt. Az el-szunnyadhatatlan ezer szemű Politzaj katonáknak 5 Commissariusok alatt, az ide rendelt Lovas és gyalog hadi-népnek elég szorgalmatosságot szolgáltata ezen alkalmatosság a' vigyázatra. Többnyire a' Kávéházok, 's más közönséges helyyek egész éjszaka illuminálva musika szóval zengenek vala; azonban a' F. Udva-

ri Gálát és Pompát tsudálni gyűlt fokoságnak nézése annyiban fel-sűle, a' mennyiben ezen Czere-
monia minden szükségtelen külső pompa nélkül me-
ne végbe, és a' belső Czeremoniákat tsak a' főbb
Méltóságok láthatták. Másnapra kelve, u. m. Hét-
fön minden tántzaló és Játeknéző helyek a' leg-
alább való forfú emberek előtt is ingyen nyitva va-
lának. Az ugy nevezett *Redout*, F. Ts. és K.
Tántzaló Palota 5500 személlyeknek önként ajtot
nyitva, hól többnyire Bétsnek szine minden álortza
nélkül, edgy forma hajkészülettel, kalap-nélkül je-
len-lévén, képzelje ki-ki magában azon aranyból,
gyémántból és rubintból öszve-gyűlt drágaságokat,
mellyek itt jelen valának. Mit nem tselekezik a
szegények és árvák édes Attya II. JOSEF! Ő nem
rekeszti-ki a' szükölködöket is, mint maga tulajdon
Felebaráttyait ezen örömből, sőt a' kellete felett va-
ló pompákat ezeknek hasznokra fordította. Az ár-
vák Oskolájának 50 aranyot adott és parantsólt,
hogy ezeknek tellyes mulattság, musika és tántz
engedtesék; nem külömben a' Némák és Süketek
oskolája egész éjszaka tántzolt és mulatott. 6000
Bétsi szegénynek 6000 aranyokat adata által; sőt
az ide való Magistrátus edgy Tiszteltető bóltozatott
engedtetni infálván a' Monárkhától, hogy ott a' régi
szokás-szerént bort szöktesenek. Ezt meg-tudokoz-
ván JOSEF mennyiben kerülne, azon summát is a'
szegények számára rendelé.

(A' többi következik.)